

EIROPAS DATU AIZSARDZĪBAS UZRAUDZĪTĀJS

Eiropas datu aizsardzības uzraudzītāja atzinuma kopsavilkums par Komisijas paziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei “Jauna lappuse aviācijas vēsturē. Aviācijas tirgus atvēršana tālvadības gaisa kuģu sistēmu drošai un ilgtspējīgai izmantošanai civiliem mērķiem”

(ī atzinuma pilns teksts angļu, franču un vācu valodā ir pieejams EDAU vietnē www.edps.europa.eu)

(2015/C 48/04)

I. Ievads

I.1. Apspriešanās ar EDAU

1. Komisija 2014. gada 8. aprīlī pieņēma paziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei “Jauna lappuse aviācijas vēsturē. Aviācijas tirgus atvēršana tālvadības gaisa kuģu sistēmu drošai un ilgtspējīgai izmantošanai civiliem mērķiem” (turpmāk tekstā “paziņojums”) ⁽¹⁾.
2. Tālvadības gaisa kuģu sistēmas (RPAS) ir gaisa kuģu sistēmas, kuras pilotē no attāluma vai, citiem vārdiem sakot, gaisa kuģi, kas var lidot bez pilota. Lielākoties šīs sistēmas neizmanto kā vienkāršu gaisa kuģu sistēmu, bet tās ir aprīkotas ar dažādām iekārtām, piemēram, kamerām, mikrofoniem, sensoriem, GPS, kas var pieļaut personas datu apstrādi.
3. Kā turpmāk izklāstīts šajā atzinumā, tiesības uz privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību un datu aizsardzību, kas garantētas ar Eiropas Padomes Konvencijas par cilvēktiesībām 8. pantu un ES Pamattiesību hartas 7. un 8. pantu, piemēro arī šai jaunajai tehnoloģijai. Turklāt, tā kā ar tālvadības gaisa kuģu sistēmām ir tāda pati iespēja nopietni iejaukties tiesībās uz privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību un datu aizsardzību kā ar tiešsaistes tehnoloģijām, kā to uzskatīja Eiropas Savienības Tiesa savos nolēmumos lietā *Digital Rights Ireland* ⁽²⁾ un *Google Spain* pret *AEPD* ⁽³⁾, šis jautājums ir ārkārtīgi rūpīgi jāapsver.
4. Tādēļ EDAU atzinīgi novērtē to, ka Komisija ar viņu apspriedās par šo paziņojumu.

IV. Secinājumi

65. EDAU atzinīgi novērtē to, ka Komisija ar viņu apspriedās par šo paziņojumu, un uzsver, ka RPAS izmantošana civiliem mērķiem aptver visas tās jomas, kuras neaptver izmantošana militāriem mērķiem, tātad tā nav ierobežota tikai uz komerciālu izmantošanu. Viņš arī atzinīgi novērtē to, ka Komisija ne tikai uzsver RPAS izmantošanas civiliem mērķiem sociālos un ekonomiskos labumus, bet arī norāda uz privāto dzīvi, datu aizsardzību un drošību kā galvenajiem elementiem, ar kuriem nodrošināt atbilstību to izplatīšanai.
66. RPAS ir jānošķir no lidaparātiem un kabeļtelevīzijas (CCTV), jo šo tehnoloģiju “mobilitāte un rīcības brīvība” ļauj tās izmantot daudzos un dažādos apstākļos. Turklāt tās var apvienot ar citām tehnoloģijām, piemēram, kamerām, bezvadu tīkla (Wi-Fi) sensoriem, mikrofoniem, biometriskajiem sensoriem, GPS sistēmām, sistēmām, kas lasa IP adreses, RFID (radiofrekvences identifikācija) sekošanas sistēmām, kuras visas piedāvā iespēju apstrādāt personas datus, kā arī ir patiesi potenciāli spēcīgi uzraudzības rīki.

⁽¹⁾ COM(2014) 207 final, 8.4.2014.

⁽²⁾ Apvienotās lietas C-293/12 un C-594/12, *Digital Rights Ireland Ltd v Minister for Communications, Marine and Natural Resources, Minister for Justice, Equality and Law Reform, The Commissioner of the Garda Síochána, Ireland and the Attorney General, and Kärntner Landesregierung, Michael Seitlinger, Christof Tsochhl and Others*, Tiesas (Augstākās palātas) 2014. gada 8. aprīļa spriedums (pieprasījumi pēc Īrijas Augstās tiesas (Īrija) un Satversmes tiesas (*Verfassungsgerichtshof*) (Austrija) iepriekšējiem nolēmumiem).

⁽³⁾ Lieta C-131/12, *Google Spain SL, Google Inc.v Agencia Española de Protección de Datos (AEPD)*, Tiesas 2014. gada 13. maija spriedums.

67. Tāpēc EDAU uzsver, ka RPAS izmantošana, ja tā ietver personas datu apstrādi, vairākumā gadījumu veido tiesību uz privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību, kas garantētas ar Eiropas Padomes Konvencijas par cilvēktiesībām (turpmāk tekstā "ECTK") 8. pantu un ES Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā "Harta") 7. pantu, pārkāpumu, jo apdraud tiesības uz intimitāti un privātumu, kas ES ir garantēti visiem, un tāpēc to var pieļaut tikai saskaņā ar konkrētiem nosacījumiem un garantijām. Jebkurā gadījumā, kad vien ES darbojošās RPAS, kas ir pierasta parādība, apstrādā personas datus, ir jāpiemēro personas datu aizsardzības tiesības, kas noteiktas Hartas 8. pantā, kā arī jāizpilda ES tiesiskās datu aizsardzības sistēmas prasības.
68. Tāpēc praksē RPAS izmantošana privātām darbībām, ko veic personas, parasti būs pakļauta Direktīvas 95/46/EK prasībām un ļoti reti varēs izmantot tajā paredzēto izņēmumu attiecībā uz izmantošanu mājsaimniecībā. Jebkurā gadījumā kā datu aizsardzības noteikumu priekšnosacījumam personas datu apstrādei visos aspektos vienmēr ir jābūt likumīgai. Tas nozīmē, ka ir jāievēro arī citi būtiskie noteikumi tādās jomās kā civiltiesības vai krimināltiesības, intelektuālais īpašums, aviācijas vai vides tiesības.
69. Personas datu apstrādei caur RPAS komerciāliem vai profesionāliem nolūkiem ir jābūt atbilstīgai valsts tiesību aktiem, ar ko īsteno Direktīvu 95/46/EK.
70. Turklāt EDAU gribētu atgādināt, ka tikai datu publicēšana internetā vai avīzē, bez jebkāda mērķa atklāt publisku informāciju, viedokli vai idejas, nav pietiekama, lai to klasificētu kā izņēmumu attiecībā uz žurnālistiku, kas noteikta Direktīvas 95/46/EK 9. pantā.
71. Tiesībaizsardzības iestādēm, izmantojot RPAS, arī ir jāievēro pamattiesības uz privātumu, tāpēc šīm darbībām ir jābūt pamatotām uz skaidriem un pieejamiem tiesību aktiem, jākalpo likumīgam mērķim un jābūt vajadzīgām demokrātiskā sabiedrībā, kā arī samērīgām ar vajadzīgo nolūku. Ja tās noved pie personas datu apstrādes, tās ir pakļautas datu aizsardzības garantijām, kas noteiktas ES un Eiropas Padomes līmenī.
72. Izmantojot RPAS izlūkošanas mērķiem, ir jāievēro nepieciešamības un samērīguma principi.
73. Ņemot vērā obligāto vajadzību nodrošināt privātuma neaizskaramību, datu aizsardzību un drošības prasības saistībā ar šo potenciāli ļoti aizskarošo jauno tehnoloģiju, EDAU uzskata, ka Komisijai ir jāpārvērtē tās kompetences trūkums attiecībā uz to RPAS regulējumu, kuru masa ir mazāka par 150 kg.
74. EDAU arī atzinīgi novērtē iniciatīvas un informētības vairošanas projektus, kuriem būtu jānotiek vienlaicīgi ar RPAS ieviešanu ES civiltajā tirgū.
75. EDAU iesaka Komisijai, lai tā mudina RPAS ražotājus ieviest modelētā un noklusētā privātuma iestatījumus, bet datu kontrolierus mudina veikt datu aizsardzības ietekmes novērtējumu, ja apstrādes darbības, pamatojoties uz to raksturu, jomu vai nolūkiem, rada konkrētus riskus datu subjektu tiesībām un brīvībām.
76. Ir nepieciešama arī turpmāka rīcība, lai veicinātu pasākumus, kas sekmētu RPAS kontroliera noteikšanu.

Briselē, 2014. gada 26. novembrī

Eiropas datu aizsardzības uzraudzītāja palīgs

Giovanni BUTTARELLI